

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 26 Jan. 1881 kl. 10 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående beviljande af anslag till fullbordande af Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolags jernväg mellan Halmstad och Nässjö; Gifven Stockholms slott den 14 Januari 1881.

Uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län med underdånig skrifvelse af den 7 November 1879 öfverlemnad och till nådigt bifall förordad ansökning, hade Styrelsen för Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolag anhållit, att Kongl. Maj:t måtte till dernäst sammanträdande Riksdag aflåta nådig proposition om anvisande åt bolaget af ett anslag å 500,000 kronor utan återbetalningsskyldighet, på det bolaget måtte komma i tillfälle fullborda banan mellan Halmstad och Nässjö. Som emellertid berörda ansökning inkommit efter den i nådiga Kungörelsen den 28 Januari 1876 bestämda tid för ingifvandet till Kongl. Maj:t af sådana framställningar, som borde näst sammanträdande Riksdag meddelas, fann Kongl. Maj:t samma ansökning icke då böra till någon åtgärd föranleda. Af enskilde motionärer bragtes sedermera frågan om anslag för omförmälda ändamål under nästlidet års Riksdags pröfning och blef då, oaktadt vederbörande Utskotts der-till gjorda afstyrkande, hvarvid såsom hufvudsakligt skäl anfördes, att frågan icke blifvit af Kongl. Maj:t och vederbörande embetsmyndigheter pröfvad, det begärda anslaget af Första Kammaren beviljadt; men vid derefter inom Riksdagens båda Kamrar anställd gemensam omröstning utföll det öfvervägande antalet röster i enlighet med hvad Utskottet föreslagit.

Nu har Styrelsen för ifrågavarande jernvägsaktiebolag uti en till Kongl. Maj:t ingifven ytterligare skrift af den 27 sistlidne Augusti förnyat sin ofvan berörda anhållan och dervid erinrat, att, sedan ett af engelske entreprenörerne Bilups och Makinson afgifvet anbud å ifrågavarande jernvägsarbets verkställande blifvit antaget, desse år 1872 afslutat kontrakt med Göteborgs Handelskompani om öfvertagande af till sex millioner kronor beräknade jernvägsobligationer, men att Handelskompaniet, som intill år 1876 inlöst obligationer för 3,916,400 kronor, derefter vägrat att uppfylla kontraktet, en vägran, som sedermera hade erhållit sin förklaring i nämnda institutions oförmåga att fullgöra sina förbindelser; att Bilups, som emellertid ensam öfvertagit arbetets fullbordan, derefter utan synnerliga afbrott, men vida långsammare än beräknadt varit, hvarför ock prolongation af byggnadstiden hade måst medgifvas, fortsatt arbetet, så att år 1877 10,8 mil och vid ingången af år 1880 ytterligare 4 mil af banan blifvit för trafik öppnade; att emellertid under loppet af nästlidna år banbyggnaden icke kunnat vidare fortsättas, enär Bilups, hvars bemödanden att fullgöra sitt åtagande bolagsstyrelsen vitsordat såsom aktningsvärda, på de föregående arbetena uppförat hela sin förmögenhet och denna gång icke ens begärt förlängning af det den 30 sistlidne Juni tilländagångna kontraktet. Under sådana förhållanden och då de orters invånare, för hvilka företrädesvis jernvägen skulle bereda oberäkneligt gagn, icke kunde för hans fullbordande göra ytterligare nämnvärda tillskott, men utblifvandet af detta gagn, som först vid jernvägens anknytning till statsbanan kunde göra sig i hela sin vidd gällande, vore till skada icke blott för orten, utan äfven för statsbanan, hvilken, sedan sammanbindningen egt rum vid Nässjö, hade att från ifrågavarande stora farled förvänta ett betydande tillflöde af gods- och persontrafik, hade styrelsen ansett sig pliktig att hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla frågans bekymmersamma ställning; och, då styrelsen efter gjorda beräkningar antog, att, om understöd af statsverket erhöles till belopp af 500,000 kronor utan återbetalningsskyldighet, utvägar skulle yppa sig för anskaffande af hvad som bruste för banans fullbordande, anhölle styrelsen i underdånighet om Kongl. Maj:ts medverkan för vinnande af det för ändamålet sålunda erforderliga statsunderstöd, dervid underkastande sig det vilkor, att medlen icke af statsverket utbetalades förr, än hela banan vore fullbordad samt, enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordnande, besigtigad och befunnen i det skick, att hon finge trafikeras.

Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, i ämnet hörd, har uti afgifvet yttrande den 5 sistlidne Oktober hufvudsakligen an-

fört: att förevarande bolag, hvars bolagsordning fastställdes den 8 Mars 1872, erhållit nådigt medgifvande att anlägga och för allmän trafik upplåta jernväg från Halmstad förbi Torup och Wernamo till Jönköping eller annan punkt på stambanan söder om sistnämnda stad jemte bibana till Gislaved; att plan för anläggningen i nåder gillats den 13 September 1872 för bandelen Halmstad—Torup, den 9 September 1873 för delen Torup—Wernamo och den 17 Juli 1874 för delen Wernamo—Nässjö; att någon viss tid för jernvägens fullbordande icke blifvit föreskrifven; att styrelsen den 19 Juli 1877 meddelat tillstånd till öppnande för allmän trafik af bandelen Halmstad—Wernamo, som hölle i längd 10,8 mil, och den 19 December 1879 gifvit enahanda tillstånd beträffande den 4,3 mil långa bandelen Wernamo—Lindfors, sedan samma bandelar förut blifvit författningsenligt besigtigade och, ehuru icke till alla delar fullbordade, likväl i fullt trafikabelt skick befunne; att, vid de af statens, vid jernvägsanläggningen anstälde, kontrollerande ingenjör Distriktchefen Majoren m. m. A. Remmer årligen verkställda besigtningar, arbetet städse befunnits med omsorg utföras och ingen anmärkning förekommit mot den fullbordade anläggningens underhåll och vård; att såsom ofullbordadt återstode omkring 3,2 mil emellan Lindfors och banans numera beslutade ändpunkt Nässjö; samt att, *då* styrelsen icke kunde annat än på det högsta erkänna önskvärdheten af att banan slutligen blefve fullbordad, *då* denna jernvägsanläggning icke i likhet med flere andra enskilda, för samfärdseln inom landet icke viktigare jernvägsföretag åtnjutit något understöd vare sig i form af anslag eller lån, utan fast hellre bolaget kämpat med motgångar af flerfaldig art, och *då* jernvägen, i afseende å den riktning den erhållit, obestriddligen fylde för landet ett stort behof af lättad samfärdsel, som dock i banans nuvarande ofullbordade skick icke kunde sägas vara fullständigt tillgodosedt, styrelsen i underdånighet hemställde om nådigt bifall till bolagsstyrelsens förevarande framställning.

Slutligen har jemväl styrelsen för statens jernvägstrafik den 15 sistlidne Oktober afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ämnet och dervid, lika med Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader och då en jernvägsled af omkring 18 miles längd från sammanknytningspunkten för södra och östra stambanorna samt Nässjö—Oskarshamns jernväg vid Nässjö till sydvestra delarne af Jönköpings län och staden Halmstad vid Kattegat onekligen måste för den allmänna rörelsen medföra fördelar, i jemförelse med hvilka det begärda statsanslaget af 500,000 kronor ingalunda kunde anses vara för högt, ansett den underdåniga ansökningen förtjena allt möjligt afseende.

Enligt hvad bolagsstyrelsen senare uppgifvit, kunde tidpunkten för banans öppnande till Nässjö för trafik ännu icke med någon säkerhet uppgifvas, men anslaget blotta beviljande vore emellertid af synnerlig vikt för företagens bringande till fullbordan, enär derpå i väsentlig mån berodde framgången af påbörjade underhandlingar om nödiga medels upplånande, och det vore följaktligen af mindre vikt, om tidpunkten för medlens blifvande utbetalning nu eller först vid en kommande riksdag bestämdes, allenast säkerhet erhöles, att understöd till det äskade beloppet komme att af statsverket utgå.

Vid sådant förhållande och då det ej är lämpligt, att ett statsbidrag upptages i budgeten för ett visst år, innan visshet erhållits, att anslaget verkligen under samma år kommer att utgå, torde nu i afseende å tidpunkten för utbetalningen ej böra lemnas annan föreskrift, än att jernvägen derförinnan skall vara färdig, äfvensom, på det i intet fall någon rubbning i statsregleringen för år 1882 må behöfva ifrågakomma, att utbetalning icke i någon händelse skall ske innan utgången af nyssnämnda år.

På grund af hvad sålunda förekommit och då det utan tvifvel är af vikt, äfven från statens synpunkt, att ifrågavarande jernvägsbyggnad varder ju förr desto hellre fullbordad samt genom det af bolagsstyrelsen föreslagna villkoret, att medlen ej skola utbetalas förr än hela banan enligt Kongl. Maj:ts förordnande blifvit för trafik öppnad, säkerhet erhålles, att statsbidraget i intet fall kommer att utgå, utan att nämnda ändamål vunnits, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att till fullbordande af Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolags jernväg mellan Halmstad och Nässjö bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af femhundra tusen kronor att, sedan hela jernvägen blifvit färdigbyggd och med allt hvad dertill hörer afsynad och godkänd samt till allmän trafik upplåten, dock ej före utgången af år 1882, tilldelas ifrågavarande bolag, emot villkor att bolaget skall vara skyldigt underkasta sig de bestämmelser, Kongl. Maj:t för statsbidragets erhållande kan finna lämpligt att i nåder föreskrifva.

Handlingarne i målet skola vederbörande Utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Fredrik Hederstierna.

*Utdrag af protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 14 Januari
1881.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT, och
THEMPTANDER.

Slutligen anmälde Departementschefen:

9:o

En af styrelsen för Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolag gjord underdånig ansökning, att Kongl. Maj:t täcktes uti nådig proposition föreslå Riksdagen att ställa ett statsbidrag utan återbetalningsskyldighet å 500,000 kronor till bolagets förfogande för fullbordande af dess jernvägsanläggning emellan Halmstad och Nässjö att utgå, sedan hela

banan blifvit fullbordad och, efter behörig besigtning, befunnits i det skick, att den finge trafikeras; i anledning hvaraf ej mindre styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader än äfven styrelsen för statens jernvägstrafik afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden; hvarefter bolagsstyrelsen med en skrift i ämnet till Chefen för Civildepartementet inkommit.

På grund af hvad i ärendet förekommit och då det utan tvifvel vore af vigt, äfven från statens synpunkt, att ifrågavarande jernvägsbyggnad blefve ju förr desto hellre fullbordad, samt genom det af bolagsstyrelsen föreslagna villkoret, att medlen ej skulle utbetalas förr, än hela banan enligt Kongl. Maj:ts förordnande blifvit för trafik öppnad, säkerhet erhöles, att statsbidraget i intet fall komme att utgå, utan att nämnda ändamål vunnits, tillstyrkte Statsrådet, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till fullbordande af Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolags jernväg mellan Halmstad och Nässjö bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af femhundratusen kronor att, sedan hela jernvägen blifvit färdigbyggd och med allt hvad dertill hörde afsynad och godkänd samt till allmän trafik upplåten, dock ej före utgången af år 1882 tilldelas ifrågavarande bolag, emot villkor att bolaget skulle vara skyldigt underkasta sig de bestämmelser, Kongl. Maj:t för statsbidragets erhållande kunde finna lämpligt att i nåder föreskrifva.

Hvad Statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och befalde, att proposition skulle till Riksdagen aflåtas af det innehåll, som bilagan till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Otto Sjögren.